

tică amatoare, iar în ultimă instanță, acest suflu ni se transmite și nouă, celor din sală.

M. Al.

Pasiunea pentru repertoriul mare

Casa de Cultură a Studenților din Galați: *Patima roșie* de Mihail Sorbul

Studenții gălățeni, sub îndrumarea tinărului regizor Florin Predună, au vădit prin aducerea pe scenă a *Patimii roșii* îndrăzneală. E un merit, și ca atare se cuvine răsplătit prin laurii unei judecăți serioase.

Pentru tinăra noastră generație, respectiv studenții, această comedie tragică, scrisă în anii primului război mondial, prezintă interesul unei lumi necunoscute, în care funcționa atracția nedeslușită a sentimentelor exacerbate, farmecul intrigii violente și cadrul punctat nostalgic al Bucureștiului de odinioară, cu studente intelectualizate și purtând etole, ziare cu titluri senzaționale și feciori de bani-gata cu trăsură la scară.

Dar *Patima roșie*, creație singulară în epoca respectivă, a depășit de mult condiția dramei tari, a construcției iscusite și chiar a piesei de idei remarcabile. Era un act de acuzare, la adresa societății, strigat de intelectualii epocii, era o chemare tulbure dar sfișietoare către fericire și libertate și era,

oricât de ciudat ar părea scriitorilor existențialiști apuseni, o piesă ce prevestea curentul devenit la modă 20 de ani mai târziu și în numele căruia intelectualitatea debuzată, ruinată în haosul valorilor prăbușite, reclamă gestul categoric, acțiunea care să-i dovedească existența, aventura.

Castrîș, întruchipare a conformismului vieții burgheze, cu arsenalul respectiv de virtuți plăcute; Rudi, subțirica haimana sentimentală ce devenise aventură, dor de necunoscut, expresie materială a libertății abstracte care bintuia sufletul Tofanei; Șbîlț, interesantul Șbîlț, personaj unic în analele dramaturgiei noastre, din aceeași familie cu Pirgu, Crai de Curtea Veche, intelectual ratat și simbol al degenerării valorilor într-o lume lipsită de orizont, puținele personaje ale *Patimii roșii* pretind o pătrunzătoare înțelegere a jocului lor de idei și acțiuni.

Tinărul colectiv gălățean a reușit să redea cu onestitate și chiar meșteșug intriga ascendentă, a frazat cu corectitudine și emoție (binevenită) replicile, mișcarea în scenă a fost ponderată, lipsită de supăratul haos și abuz de gestică al altor amatori, dar din păcate n-a dat piesei adincimea indispensabilă. Desigur, nu o neînțelegere a textului a fost cauza. Însăși alegerea piesei demonstrează pasiunea față de

Scenă din actul II („Patima roșie“)

operă, implicit asimilarea ei. Dar un raport greșit de forțe se dovedește aici greu de consecințe.

În acest colectiv există numeroase elemente talentate. Sorin Morariu (Castrîș) a fost în rare momente Castrîș, adică înțelegere generoasă, blindețe, mediocritate pozitivă, dar tinărul actor amator dispune de un timbru bun, de mișcare fizică degajată și un surprinzător registru de emotivitate care l-ar putea duce la realizări valoroase. Eugen Ionescu (Rudi) a crescut surprinzător pe scenă de-a lungul celor trei acte, a compus o stinghereală autentică și a suportat firesc nuanțele treceri din ultimul act. Dacă Mioara Dumitru (Tofana) n-a reușit să aducă în scenă mai nimic din datele temperamentale, ancestrale, sociale și spirituale ale eroinei, totuși ea și-a susținut rolul, de la un capăt la celălalt, prin fidelitate față de textul nud și acțiunile indicate. Mai cu seamă s-a ferit de vulgarietate, ceea ce e un mare merit în cazul acestei voluntare și complexe eroine. În schimb, Aristide Butunoiu (Șbîlț), deși a recoltat aplauze datorită suculenței replicii, nu și-a înțeles personajul, funciar lucid și cerebral, și a minat echilibrul compoziției prin apariții de „cetățean turmentat” caragialesc și gesturi de prim amarez, lipsit pe deasupra de fizicul necesar rolului.

Între posibilitate și năzuință

Casa de Cultură a Studenților din Iași: *Trei generații de Lucia Demetrius*

Eterna problemă a repertoriului capătă pe terenul teatrului de amatori accente noi, adincind uneori violent disproporțiile și clamînd cu vehemență acordul, concordanța, armonia elementară ce trebuie să stea la baza oricărui raport între posibilitate și năzuință. În acest sens, colectivul de teatru al studenților ieșeni, care și-a ales piesa *Trei generații*, nu și-a analizat cu seriozitate posibilitățile pentru a le confrunta cu cerințele piesei, efectuînd o alegere pripită. Piesă de atmosferă, care opune obișnuitei violențe a conflictului acuitatea unor sfîșieri sufletești, adincite prin repetarea lor obsesivă, contrapunctate dramatic cu mecanismul declanșator al eliberării, spargerii

ciclului, din ultimul act, piesă cu roluri lungi și largi de compoziție și relief, *Trei generații* se opune din capul locului încercărilor actoricești lipsite de experiență, unei regii novice, care tatonează nesigură, unei scenografii superficiale care nu cunoaște valoarea exactă a decorului, costumelor și recuzitei.

Deoarece a găsit cu ușurință mesajul dramatic și a descifrat cu mare bucurie ideile limpezi ale autoarei, regia (Val. Ionescu) a căutat să arate tuturor că a înțeles exact piesa, că a apreciat just frământarea personajelor, și atunci a anunțat printr-o voce de crainic imprimată pe bandă de magnetofon ce va urma să fie văzut în spectacol; mai mult, s-a străduit să contribuie la fiecare zbucium mut al respectivelor eroine, măritate cu de-a sila, de asemenea cu ajutorul unor voci, care tot pe bandă de magnetofon comentau gîndurile nescrise în text.

Intențiile bune, laudabile, ce trădează elan și însuflețire, au apărut transparente, dar lipsa unei îndrumări eficiente a dus, în locul unei sobrietăți modeste sau al unei spontaneități candidă, la un spectacol grandilocvent cu mult patos muzical, schimbări inutile de decor și efecte indoielnice, accentuate în mod stăruitor.

Desigur, din pricina condițiilor specifice ale acestui teatru, problema interpretării nu poate fi pusă aici în înțelesul ei obișnuit, care așază față în față rolul și înțelegerea lui, implicit realizarea; alegerea insuficient gîndită s-a oprit tocmai pe rolurile pe care amatorii, în genere vorbind, trebuie să le evite: cele de lungă respirație, care presupun evoluții complexe în răstimpul strict al celor trei ore, și ca atare în mod fatal au apărut în fața noastră tineri cu bărbi și bastoane, reumatisme și chelii, și care, în ciuda costumației și a vocilor alterate, accentuau ridicol tinerețea lor fizică și artistică. Totuși, nu toți s-au plecat sub povara rolurilor, și posibilitățile unora vor rezista cu siguranță la o viitoare valorificare, dacă va exista îndrumarea cuvenită. Florentina Grigoraș (Ruxandra) nu are gama necesară pentru transformarea unei adolescente, cu sensibilitatea lovită brutal de convențiile epocii, într-o mamă resemnată dar demnă, și apoi într-o bunică cu suflet tinăr, receptiv la mari transformări.